

มะม่วงเลือด

Knema andamanica (Warb.) W.J.de Wilde

MYRISTICACEAE

ไม้ตัน เลื้ก สูง 6-16 เมตร เป็นไม้สักริมถิ่น้ำตาลเข้ม เรียบหรือค่อนข้างขรุขระ เป็นไม้ในสีชมพูเข้ม มีน้ำเลี้ยงสีแดงประปราย ใน กว้าง 2-8 เซนติเมตร ยาว 8-30 เซนติเมตร รูปหอกขนาดถึงใบหอก มีขนแน่นเมื่ออ่อนแล้วค่อยๆ เกลี้ยง แต่มีรอยแผลเล็กๆ ที่ข้นร่วงไป เส้นกลางใบแบบหรืออนุนลีกน้อยด้านบน เส้นใบ 14-24 คู่ แบบหรืออนุลีกน้อยด้านบน เส้นใบอย่างเป็นร่างเหละเอี้ยดแต่ชัด กิ่งมีขนละเอียดแน่นเมื่ออ่อน ไม่ข้าจะเกลี้ยงไม่แตกหรือลอก บางที่เป็นสะเก็ดหรือริ้วหายา ดอกเพศผู้สีเหลืองอ่อนถึงออกชมพูด้านใน ออกเป็นช่อคล้ายปุ่ม มี 3-15(30) ดอก ก้านช่อดอกลำ ยาวได้ถึง 5 มิลลิเมตร มีขนละเอียด ก้านดอกยาว 3-9 มิลลิเมตร ติดดอกกว้าง 2-4.5 มิลลิเมตร ยาว 2.5-6 มิลลิเมตร รูปไข่กลับ จักรริ่งหนึ่งถึงสองล้านสาม เป็น 3 พู เกสรเพศผู้เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-3 มิลลิเมตร บนเส้าเกสรเพศผู้ยาว 1-3 มิลลิเมตร มีอับเรณูเป็นวง 6-12 อัน ดอกเพศเมียเหมือนดอกเพศผู้ยกเว้นก้านดอก ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร ติดดอกกว้างประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร รูปขอบข缈แกมไข่ ผล กว้าง 1.2-1.6 เซนติเมตร ยาว 1.8-2 เซนติเมตร ก้านผลลำ ยาวได้ถึง 0.7 เซนติเมตร ทรงรีไม่มีสัน มีขนคล้ายขันแกะชัด ยาว 0.2-1 มิลลิเมตร พับน้อยในปิดดินและป่ารุ่น สูงได้ถึง 500 เมตร

ข้อมูลอ้างอิง : การเดินทาง, ใจมนต์ นิภัยกาดได้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : มนิวาร์พรินต์แอนด์พับลิชิชิ่ง, จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า
ภาษาไทยโดย : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

หันข้าง

Knema laurina (Blume) Warb.

MYRISTICACEAE

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นเล็ก สูงได้ถึง 15 เซนติเมตร พับน้อยสูงได้ถึง 30 เซนติเมตร อาจมีพูพอนเดี้ยง เปลือกสีน้ำตาลอมเทาถึงน้ำตาลแดง เรียบหรือเป็นสะเก็ดละอียด เปลือกในสีชมพูอมส้มถึงสีออกแดง มีน้ำเลี้ยงสีแดง อ่อนส้มประปาอยู่ใน กว้าง 2.5-10 เซนติเมตร ยาว 9-30 เซนติเมตร รูปขอบขนานถึงรูปไข่กลับแคบ หรือใบหอกกลับ ปลายทุ่มหรือแหลมลีบ ค่อยๆ สอบแคบไปยังส่วนล่าง โคนกลมหรือพับน้อยกึ่งรูปหัวใจใบแก่ มักมีสืออกเทา (มีนวล) และมีตุ่มเล็กๆ ด้านล่าง มีขันแทรกกึ่งสีน้ำตาลอมส้มติดทน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร (ทุกเส้นเห็นอยู่กันทั้งขนาดและรูปร่าง) เส้นกลางใบบุบันด้านบน เส้นใบ 12-28 คู่ แบบหรือเป็นร่องด้านบน (อย่างน้อยเส้นล่างๆ) เส้นใบ ย่อยละเอียดแต่เห็นได้ชัด ก้านใบยาว 1-2 เซนติเมตร ลำ มีขันหยาบเมื่ออ่อน แล้วเกลี้ยง กิ่งอ่อนมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ยาว 2-5 มิลลิเมตร มีขันหยาบแน่นสีน้ำตาลอมส้ม ยาว 0.5-2 มิลลิเมตร แก่แล้วเกลี้ยงแต่ไม่แตกหรือลอก ดอกเพคอุ้งสีชมพูถึงแดงเข้มด้านใน ออกเป็นช่อธรรมชาติหรือแตกเป็นจ่ำม ยาวได้ถึง 7 มิลลิเมตร ไม่มีก้านช่อดอก (หรือยาวไม่เกิน 0.5 มิลลิเมตร) มี 5-20 ดอก ก้านดอกยาว 2-5 มิลลิเมตร ติดดอก กว้าง 2-4 มิลลิเมตร ยาว 4-6 มิลลิเมตร ทรงรูปไข่กลับ จักประมาณครึ่งหนึ่ง ออกเป็น 3 พุหนา ปลายโค้ง มีขันสีสนิมแน่นด้านนอก ขยาว 0.5-2 มิลลิเมตร ฐานเกรสรเพคผู้มีเส้นผ่านศูนย์กลางยาว 1-1.5 มิลลิเมตร บนเส้าเกรสรเพคผู้เรียวแหลม ยาว 1.5-2.5 มิลลิเมตร กลมหรือกึ่งสามเหลี่ยมตรงกลาง แบบหรือเว้าตื้น อับเรณู 6-9 อัน ติดดอกเพคเมียคล้ายติดดอกเพคผู้ยกเว้นชื่อดอกมี 3-8 ดอก ก้านดอกยาวไม่เกิน 1 มิลลิเมตร ติดดอกทรงขอบขนาดแกรมรูปไข่ ก้านเกรสรเพคเมียเล็กเรียว ยาว 1.5-2 มิลลิเมตร ยอดเกรสรเพคเมียเป็น 8 พุ ผล กว้าง 1-2.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-3 เซนติเมตร ก้านผลลำ ยาวได้ถึง 0.5 เซนติเมตร มี 1-5 ผลอยู่ด้วยกัน ทรงรูปไข่ถึงรีกว้าง มักมีสันนูน มีขันหยาบติดทนแน่นสีสนิม ยาว 1-3 มิลลิเมตร พับในปีดิบเดิมหรือป้าถูก ทำลาย สูงได้ถึง 1,000 เมตร จังหวัดระนอง ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ศรีสะเกษ สงขลา

ข้อมูลข้างต้น : การตั้งเนอร์, ใจชอบ ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อุตสาหกรรมวิทย์ฯ จำกัด, 2561. 880 หน้า
ภาษาไทย : <http://www.natureloveyou.sg/Knema%20laurina/Main.html>

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ตัน ขนาดใหญ่สูงได้ถึง 30 เมตร เป็นลักษณะเป็นต้นเดี่ยว ออกแขนงน่ำสัน มียอดสีเหลืองทอง มีใบเลี้ยงรูปลิม ร่วงง่าย สีแดง ก้านใบเลี้ยงยาว 15-20 มิลลิเมตร ใน รูปหัวใจ กว้าง ขนาด 13-35x10-17 มิลลิเมตร ผิวทั้งสองด้านเกือบ เกลี้ยง โคนใบสันกลม ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลมหรืออาจ ปานกีดี ดอก ช่อดอกเป็นช่อ แบบแยกแขนง ออกตามซอกใบ ออกน้อยมีสีแดง มีก้านดอกย่อย ก้านเลี้ยงรูประฆัง ขนาด 17-20 เซนติเมตร ก้านดอกมีลักษณะเรียวแหลม รวมกันหนาแน่น เกสรเพศผู้มีก้านเกสรทรงกระบอก เกสรรูปกรวย มีขันละเอียดยาวครึ่งหนึ่งของก้านเลี้ยง อับเรณู มี 3-5 กลุ่ม กลุ่มละ 20 อัน อยู่บนเกสรเพศผู้ ดอกเพศเมียมีลักษณะสันจำนวนมาก รังไข่ทรงกลม มีขันละเอียด ผลเป็นรูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 12 มิลลิเมตร มีขันละเอียด มีเนื้อยื่นด้านนอก เมล็ดมีรูปรี แบบยาว ประมาณ 7 เซนติเมตร พับในประเทศจีน บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย มาเลเซีย พิลิปปินส์ ไทย เวียดนาม

ข้อมูลอ้างอิง : http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=2&taxon_id=200013831
ภาพถ่าย : <https://indiabiodiversity.org/species/show/17767>
ภาพพอด : <http://medplants.blogspot.com/2015/08/pterygota-alata-sterculia-alata-buddha.html>

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

หัวเต่า

Mezzettia parviflora Becc.

ANNONACEAE

ไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 12-40 เมตร เรือนยอดแน่น ลำต้นเล็กกลมตรงมีพุพอนเล็ก เป็นอุกสีน้ำตาลเข้มถึงดำอมเทา เรียบ hairy หรือแตกไม้เป็นระเบียบ เป็นอุกในสีเหลืองอ่อนถึงสีน้ำตาล หนาและมีเส้นใบ มีก้านเป็นกรด ในอกแพรแบบรูปขอบขนานถึงใบหอกแกรมริ กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 6-13 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม โคนกลมถึงแหลม ขอบเป็นคลื่นและโค้งกลับ เนื้อคล้ายหนัง สีเขียวเข้มมันด้านบน ด้านล่าง สีอ่อน ไม่เป็นนวลด เกลี้ยงทั้งสองด้าน เส้นกลางใบกว้างแบบด้านบน เส้นในเล็ก 8-10 คู่ นูนสองด้าน โคงและเชื่อมกันห่างจากขอบ 3-5 มิลลิเมตร เส้นใบอยู่ขึ้นต่อกันเส้นใบ ก้านใบยาว 0.6-1 เซนติเมตร เกลี้ยง กิ่งอ่อนเกลี้ยง สีน้ำตาลเข้มมัน ดอก สีเขียวอ่อนถึงสีเหลืองอมเขียวอ่อน ก้านดอกยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร สมบูรณ์เพศ ออกเป็นกระจะก 2-9 ดอก ก้านช่อออกสั้น ยาวน้อยกว่า 3 มิลลิเมตร ตามกิ่งหรือต่ำกว่า ใบแก่ ใบประดับเล็กที่โคน กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปไข่ กว้าง 2 มิลลิเมตร ยาว 3 มิลลิเมตร แยกกันปลายแหลม มักโค้งกลับ ไม่ซ้อนกัน มีขน รูปใบหอก ถึงขอบขนานแคบ กว้าง 3 มิลลิเมตร ยาว 15 มิลลิเมตร (ยาวมากกว่า 3 เท่า ของความกว้าง วงใน 3 กลีบ รูปไข่ถึงขอบขนาน กว้าง 3 มิลลิเมตร ยาว 6 มิลลิเมตร สันกว่า 3 กลีบนอกมาก เกสรเพศผู้ 9-16 อันแกนอับเรณุยอดแบบเรียง 2-3 วงบนฐานดอกเล็ก โคงมีขนาดที่มีขนที่เป็นหมัน 2-3 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน รูปไข่หรือรูปแจก กว้างประมาณ 2 มิลลิเมตร เกลี้ยงมีนวลดสีขาว ปลายเรียวแหลมไปยังยอดเกรษ ผลรูปไข่ถึงรูปรี (หรือกลม) ยาว 5-8 เซนติเมตร ออกเดี่ยวหรือเป็นคู่ไม่มีก้านช่อผลรวม เมื่ออ่อนมีสีเขียวอมเทาเมื่อ长老 แก่เมื่อสีจะเป็นสีน้ำตาลอ่อน เก้า ผลแข็ง ยาว 1-2 เซนติเมตร ผนังผลหนาแข็ง เมล็ดใหญ่ สีดำ 2 เมล็ด ยาว 3-4 เซนติเมตร พบระยะในปีดีบดีและปีรุ่น สูงถึง 300 เมตร บนดินทราย จังหวัดรนอง นครศรีธรรมราช ตรัง สงขลา ผลพบที่อื่นจะกลม แต่ในภาคใต้รูปไข่หรือรี

ข้อมูลข้างต้น ใช้ถอน การเด่นชัย, พิมพ์ ลักษณ์สุนทร ก่อภากานดา ขยามตุดมีนาคคิด แผ่น 1 - พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์ค่ำไป. 2558. 768 หน้า:
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัฒกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัฒกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

หัวแมงวันหนู

Buchanania sessifolia Blume

ANACARDIACEAE

ไม้ต้นสูง 4-27 เมตร อาจผลัดใบบางส่วน มีพุpon
ใหญ่ตามอายุ เปลือก สีเทาอ่อนถึงน้ำตาลอ่อนชมพู เเรียบ
หรือค่อนข้างขุ่นระ เปลือกในสีชมพูถึงน้ำตาลอ่อนแดง
มีน้ำเลี้ยงเป็นยางใส ใน เดียว ออกเวียนลับ ดอกที่
ปลายกิ่ง รูปขอบนานถึงรูปไข่กลับ กว้าง 2.5-7
เซนติเมตร ยาว 6-20 เซนติเมตร (ต้นอ่อนอาจกว้าง
ได้ถึง 9 เซนติเมตร ยาวถึง 30 เซนติเมตร) ปลายใบ
เรียวแหลม เนื้อบางกว่า เกลียงหรือมีขันนุ่มสัน ก้าน
ยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร ดอกมีสีเขียวอ่อนหรืออม
เหลือง ก้านดอกยาว 0.5-1 มิลลิเมตร ก้านดอกปลาย
แหลม ก้านชูอับเรณูเรียวแหลมไปยังปลาย ผลรูปไข่
เบี้ยวหรือรูปหัวใจ

ข้อมูลอ้างอิง : ไรมอน การ์เดอร์, พินดา สิงห์สุนทร กองการค้า ขยายผล นิปปังกาได้ ผู้1 – พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คานาไฟ. 2558. 768 หน้า

ภาพประกอบ : ภาพชื่อในและคลอ/ลล : <https://www.flickr.com/photos/adaduitkla/13351309725/in/photostream/>

ภาพหลังใน : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัสดุธรรมชาติและชีวภาพ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

NParks Flora&FaunaWeb

ไม้ต้นเล็กถึงกลาง สูงได้ถึง 30 เมตร โคนมักเป็นปึกหรือมีพุพอน เปลือก สีน้ำตาลอ่อนเทาถึงสีน้ำตาลแดง แตกเป็นเกล็ดเล็กๆ หรือเป็นจ้ำสีอ่อนด้านใต้ เปลือกในเป็นจุดสีน้ำตาลอ่อนเหลือง มีเส้นใยสื่อมา และมีหยดน้ำ ยางขาวทั่วไป ใน กว้าง 4-7 เชนติเมตร ยาว 7-13 เชนติเมตร ออกสับหรือเวียนสับ รูปไข่ถึงรูปขอบขนาน แกมรี ปลายแหลมลีบ โคนกลมหรือรูปลิ่มกว้างเบี้ยว กิ่งอ่อนเกลี้ยงหรือมีขันสีนิมกระจาย ในแก่คล้ายหนัง บาง ด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอมเหลือง เกลี้ยงทั้งสองด้าน มีจุดเล็กสีเทาจมอยู่ในเนื้อใบ เส้นกลาง ในใจด้านบน เส้นใบ 4-6 คู่ห่างกัน ทำมุมแหลมชัน จมด้านบนเล็กน้อย นูนด้านล่าง เส้นใบย่อยเป็นชั้นบันได ละเอียดและขาว ก้านใบยาว 1.5-2.5 เชนติเมตร เรียว พองที่ปลาย ดอกขนาดประมาณ 0.5 เชนติเมตร สีเขียว อ่อนถึงสีขาวอมเหลือง สมบูรณ์เพศ เป็นช่อเชิงลดเล็ก ไม่แตกกิ่งหรือพับบ้างที่แตกกิ่ง ยาวถึง 12 เชนติเมตร ก้านดอกสั้นมาก มีดอกออกตรงข้ามกัน (1)2-3 ดอก กลีบเลี้ยงรูปถ้วย ปลายจักซี่ทัน 4-5 ซี ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร ติดแน่นแต่ไม่ขยายใหญ่ เมื่อเป็นผล กลีบดอก 4 กลีบ (พับบ้าง 3 หรือ 5) รูปไข่ แยกกัน กว้าง 1.5 มิลลิเมตร ยาว 2.5 มิลลิเมตร ด้านในมีขันกระจาย เกสรเพศผู้ 5-15 อัน มักอยู่เป็นคู่ (พับน้อยที่เป็น 1-3) ตรงกับกลีบดอก ก้านชูอับเรณูเล็ก สีขาว อับเรณูสีน้ำตาล ฐานฐานดอกสีน้ำตาลอ่อนม่วงดำ เท็นไม่ชัด นุ่มและตื้น รังไข่เกลี้ยง ก้านเกสรเพศเมียใหญ่สีน้ำตาล ยอดเกสรเพศเมียเป็นพุเล็ก 3 พู ผล ขนาด 2 เชนติเมตร ก้านใหญ่กว่า 3 มิลลิเมตร ช่อหนึ่งมี 1-2 ผล กลมถึงรูปไข่ มีกลีบเลี้ยงเล็ก ติดที่โคน สีเขียวแก่ มักเป็นปม ผนังบาง เมื่อตัดมีเยื่อ คล้ายน้ำนม เนื้อสุ่มบาง เมล็ดกลมอยู่ในผนังผลข้างใน แข็ง ขนาด 1 เชนติเมตร พับในป่าดิบ จังหวัดสงขลา

ข้อมูลอ้างอิง : การค้นอธิบายและพัฒนาวัตกรรมอุทายานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาษาไทย : ก้าวเดิน : <https://florafaunaweb.nparks.gov.sg/special-pages/plant-detail.aspx?id=3044>

ภาษาอังกฤษ : National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทายานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

hang nk yung frang

Delonix regia (Bojer ex Hook.) Raf.

FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง : ṅกยঁঁঁঁ সামুদ্র হঁঁঁঁ হঁঁঁঁ

ไม้ตัน สูงได้ถึง 15 เมตร ในเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น แกนข้อใบ ยาว 50-60 เซนติเมตร แกนแขนงมี 9-24 คู่ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 3-4 มิลลิเมตร ยาว 8-10 มิลลิเมตร โคนใบเบี้ยว ปลายใบมน ดอกสีแดงเข้มส้มเหลือง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งหรือซอกใบ ใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10-15 เซนติเมตร มี 5-10 ดอก ดอกย่อยขนาด 5-8 เซนติเมตร กลีบรองดอก 5 กลีบ ด้านในสีแดง กลีบดอก 5 กลีบ รูปหัวใจ ไม่เท่ากัน เกสรเพศผู้ 10 อัน ผลเป็นฝักโค้ง แข็ง กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 30-60 เซนติเมตร มี 20-40 เมล็ด เมื่อแห้งจะแตกตามลับ เป็นพันธุ์ไม้ของเกาะมาดากัสการ์ นิยมนำมายากหัวไว้ในเขตตอนทวีโลก ออกดอกช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน

ข้อมูลอ้างอิง : http://www.cqbg.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=1076

ภาพประกอบ : ภาพพื้น : https://www.mozambiqueflora.com/cult/image-display.php?species_id=164780&image_id=3

ภาพหลัง : http://dbiodbs.univ.trieste.it/carsu/vi_pub26?spez=9335

ภาพดอกต้นบน : <https://sites.google.com/site/swnpvssartsanpatnghyakhm/khi-xmul-phanth-mi/hang-nk-yung-frang>

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้พุ่มขนาดเล็กหรือไม้ต้น สูงถึง 10 เมตร แตกยอดสะพรั่ง เป็นลักษณะรีครีมหรือสีเทาอ่อน มีซ่องอากาศสีน้ำตาลอ่อน ใน กว้าง 2.5-7 เซนติเมตร ยาว 8-18 เซนติเมตร มักออกแบบ輪生 รูปใบగลับ พับบ้าง รูปรีเกมขอบขนาน ปลายแหลมหรือค่ออยู่ เรียวแหลม โคนแคบหรือทู่ ขอบจักชี้ฟันละเอียดหรือค่อนข้างเรียบ กิ่งอ่อนเรียบหรือมีขนเล็กน้อย ในแก่นเนื้อคล้ายหนังบาง เกลี้ยงทั้งสองด้านหรือมีขนกระจาดเฉพาะบนเส้นกลางใบด้านล่าง ไม่มีเมตอม เส้นใบบาง 5-9 คู่ ไปจดกันที่โกลบขอบใบ เส้นร่างแท้มีส่วนขยาย 0.3-1.5 เซนติเมตร ทึบสีเขียวเข้มกว่า 1-3 เซนติเมตร ติดทน กิ่งอ่อนเป็นร่องหรือค่อนข้างเรียบ ดอก สีขาว ออกเป็นกลุ่มแน่นที่จ่ำมใบ เนินจ่ำมใบ หรือตามกิ่งที่ไม่มีใบ ช่อดอกรวมยาว 0.5-1.8 (2.5) เซนติเมตร ไม่มีรอยแพด แนว ก้านดอกยาว 3-5 มิลลิเมตร มีรอยต่อ กลีบเลี้ยงยาว 1.2 มิลลิเมตร รูปไข่ มีขนเล็กน้อยด้านนอกกลีบดอกกว้างประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร รูปขอบขนาน บาง ขนกน้อยด้านนอก อับเรณูมีรยางค์อันใหญ่ 1 อัน เล็ก 1 อัน รังไข่เรียบทหรือมีขนกระจาด ก้านเกรสรูปไข่ เรียบ ผล ยาว 1.5-2.5 (4) เซนติเมตร บนก้านแข็ง สีเขียวสด รูปไข่ ที่โคนมีกลีบเลี้ยงทางออกติดอยู่ หนามัน เกลี้ยง มีเส้นร่างแทกออกเป็น 3 เสียง รูปเรือ แต่ละเสียงมีเมล็ดสีน้ำตาล 1 หรือ 2 เมล็ด ขนาดประมาณ 8 มิลลิเมตร พับขึ้นในที่ร่มในป่าดิบชื้น อาจพบบนเขาพุ่มบ้าง

ข้อมูลอ้างอิง : ก้าวเดียวกัน, ไทรโยน. น้ำบานาหินได้ เมน 3 (Mo-Z). กรุงเทพ : อรุณพรพันธ์แอนด์พันธ์ชั่ง, จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า.
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

Artocarpus lacucha Roxb. Ex Buch.-Ham.

หาด(มะหาดขน)

MORACEAE

ชื่อพื้นเมือง : ก้าย ตาแป๊ ตาแปง หังคัน ม่วงกราง มะหาด ขบุนป่า มะหาดใบใหญ่ หาดขน หาดรูม หาดลูกใหญ่

ไม้ต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงถึง 25 เมตร ทรงทุ่มແผง
กว้าง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปมนต์แหน่งรูปไข่ ยอดอ่อน
มีขนสั้นๆตาลอกแตก ใบแก่หลังใบเป็นมัน สีเขียวเข้ม⁺
ท้องใบสาก ดอกออกเป็นช่อเดี่ยว ดอก สีเขียวปน
เหลืองอ่อน ออกที่ซอกใบ ค่อนข้างกลม ก้านสั้น แยก
เพศ อยู่บนต้นเดียวกัน ออกตามจ่ำมใบ ผล เป็นผลรวม
กลม ผิวขาวะ ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกมีสีเหลือง เนื้oin
สีเข้มพู เมล็ดลูกกลม เปลือกหุ้มเมล็ด สีขาว เปลือกตัน
สีน้ำตาล ตันแก่ผิวจะหยาบและเป็นเกล็ด พหุทั่วไปใน
ป่าดิบแล้งดิบชื้นแบบทุกภาคของประเทศไทย สูงจาก
ระดับน้ำทะเล 100-400 เมตร ต่างประเทศพบที่
ศรีลังกา อินเดีย พม่า คาบสมุทรมาเลเซีย สุมาตรา
บอร์เนีย และไทย เนื้อไม้ทำเครื่องเฟอร์นิเจอร์ راك
ให้สีย้อมสีเหลือง เปลือกใช้รักษาผลิตติดเชื้อ ยางใช้
แทนมาก ใบเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ได้ เมล็ดเป็นยา
ถ่าย ปลูกเป็นไม้ให้ร่ม

ข้อมูลข้างล่าง : http://biodiversity.forest.go.th/index.php?option=com_dofplant&view=showone&itemid=59&id=405

ภาพประกอบ : ภาพเบื้องหน้า : http://biodiversity.forest.go.th/index.php?option=com_dofplant&view=showone&itemid=59&id=405

ภาพใน/ผล : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ตัน ไม่ผลัดใบ สูงได้ถึง 25 เมตร เปลือก สีน้ำตาลเทา แตกเป็นแผ่นหรือเกล็ด เปลือกในสีชมพูหรือครีม มีแบบสัมผัส เนื้ออ่อน มียางขาวสีครีม ใน กว้าง 6-16 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร ออกรอบใบเดียวบนกิ่ง รูปรีถึงขอบขาน หรือกึ่งรูปปี่ ปลายแหลมหรือแหลมสั้น โคนทุกสิ่งกลมหรือรูปหัวใจด้านค่อนข้างไม่เท่ากัน ขอบใบไม่เจัก มักม้วนเข้าในแก่นือคล้ายหนัง ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีอ่อนกว่าและเป็นนวลด เกลี้ยง หรือมีขันสัณหละเอียดสีขาวกระจายบนเส้นกล้าใบทั้งสองด้าน เส้นใบ 9-14 คู่ ค่อนข้างนานกัน บุบัดทั้งสองด้าน มักแตก เป็นจ่ำมและไปเชื่อมกันใกล้ขอบใบ (อย่างน้อยในส่วนของใบ) เส้นใบย่อยคล้ายขั้นบันได บุบัดทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 1.5-3 เซนติเมตร เกลี้ยงหรือมีขันสัณหละเอียด หูใบยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร มีขันสัณหละเอียดร่วงเร็ว ทั้งรอยแผลเป็นสันด้านข้าง กิ่งสีน้ำตาลเข้ม เล็กเรียว ค่อนข้างมีขันสัณหละเอียดเมื่ออ่อน แล้วเกลี้ยงไม่มีรอยแผลเป็นวง ช่อดอกกลม ออกเดี่ยวที่ซอกใบ ช่อดอกเพศผู้ขนาด 1.2-2.5 เซนติเมตร บนก้าน ดอกยาว 0.6-1.8 เซนติเมตร ค่อนข้างกลม ถึงรูปไข่กลับหรือรูปดอกเห็ด สีเหลืองอ่อนถึงเหลืองอมน้ำตาลอ่อน ช่อดอกเพศเมียรูปไข่กลับถึงค่อนข้างกลม ก้านช่อดอกยาว 1.5-5 เซนติเมตร มีขันสัณหละเอียด ผลยาวได้ถึงประมาณ 1.5-5 เซนติเมตร ไม่มีห่านหรือตุ่ม มีขันกำมะหยี่ลักษณะ สุกสีเหลืองหรือน้ำตาลทอง เปลือกบาง ด้านในสีชมพูอมแดง เมล็ดรี กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.2 เซนติเมตร พบร้าไว้ในป่าดินที่ต่ำหรือป่ารุนแรง

ข้อมูลอ้างอิง: การค้นคว้า, โฆษณา นิตยสารได้ เมน 3 (Mo-Z)-กรุงเทพ : อิมแพคพับลิชชิ่ง, จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

